

ДОКЛАД
ОТ
ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

ОТНОСНО ЧЛ. 39 ОТ НАРЕДБАТА ЗА
ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ИЗЛЕЗЛИ ОТ
УПОТРЕБА ГУМИ

София

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод.....	4стр.
I. Основни положения в Наредбата.....	4 стр.
1. Цел на Наредбата.....	4 стр.
2.Обхват на Наредбата.....	4 стр.
3.Задължения на лицата, които пускат на пазара гуми.....	5 стр.
II. Преглед на ситуацията в страната след влизане в сила на Наредбата.....	5 стр.
1. Организации по оползотворяване и лица, изпълняващи задълженията си индивидуално.....	7 стр.
2. Предприети мерки и действия от организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално.....	8 стр.
III. Количествени данни във връзка с изпълнението на Наредбата.....	10стр.
1.Пуснати на пазара гуми.....	10стр.
2. Оползотворени ИУГ.....	11стр.
3.Изпълнение на целите по оползотворяване на ИУГ.....	12стр.
Заклучение.....	13 стр.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И АБРЕВИАТУРИ

- Наредба– Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ, бр. 73 от 25 Септември 2012г.);
- МОСВ - Министерство на околната среда и водите;
- ИАОС - Изпълнителна агенция по околна среда;
- РИОСВ – Регионална инспекция по околна среда и води;
- ПУДООС – Предприятие за управление дейностите по опазване на околната среда;
- НСИ - Национален статистически институт;
- ИУГ – Излезли от употреба гуми;
- МПС – Моторно превозно средство;
- ИУМПС – Излязло от употреба моторно превозно средство
- ООп- Организация по оползотворяване на излезли от употреба гуми;
- МРО - Масово разпространени отпадъци
- ЗООС – Закон за опазване на околната среда;
- ЗУО – Закон за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.);
- Наредба № 9 - Наредба № 9 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационни документи и на закритите обекти и дейности (обн. ДВ, бр. 95 от 2004 г.);
- ДР – Допълнителни разпоредби от Наредбата

УВОД

Докладът се изготвя от Изпълнителната агенция по околна среда съгласно чл. 39 от Наредбата за изискванията за третиране на излезлите от употреба гуми, приета с ПМС № 221 от 14.09.2012г. (обн. ДВ. бр. 73 от 25 септември 2012г.), в сила от 25.09.2012г.

Основната цел на настоящия доклад е да се направи извод за постигане на заложените в Наредбата цели, като се обобщава информацията за отчетната 2012г. за пуснатите на пазара гуми и оползотворените излезлите от употреба гуми (ИУГ), броя на издадените разрешения на организациите по оползотворяване (ООп) и за лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално

I. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ В НАРЕДБАТА

1. Цел на Наредбата

С Наредбата се определят изискванията за събирането, транспортирането, съхраняването, оползотворяването или обезвреждането на излезли от употреба гуми, включително целите за регенерирането и/или рециклирането и/или оползотворяването им, като се регламентират:

- предотвратяването и ограничаването на замърсяването на околната среда в резултат на третирането и транспортирането на ИУГ;
- прилагането на мерки от лицата, които пускат на пазара гуми, за събирането, оползотворяването и/или обезвреждането на ИУГ, без риск за човешкото здраве и околната среда и постигане на целите за регенерирането и/или рециклирането и/или оползотворяването им;
- въвеждането и функционирането на екологосъобразна система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на ИУГ;
- информирането на крайните потребители за ролята им в събирането на ИУГ и наличните системи за събиране.

С влизане в сила на Наредбата се въвеждат и някои забрани относно ИУГ:

- изоставянето, нерегламентираното изхвърляне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на ИУГ;
- изгарянето на ИУГ с изключение на случаите, в които лицата притежават съответното разрешение по чл.35 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
- депонирането на цели и нарязани ИУГ с изключение на велосипедни гуми и гуми с външен диаметър, по-голям от 1400 мм;
- предаването на ИУГ за третиране и транспортиране на лица, които не притежават съответното разрешение по чл.35 от (ЗУО).

2. Обхват на Наредбата

Наредбата се прилага за всички видове пуснати на пазара гуми (външни, вътрешни и плътни), независимо от предназначението им, както и за излезлите от употреба гуми (ИУГ).

Излезлите от употреба гуми, образувани в резултат на разкомплектоването на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) съгласно наредбата по чл.13, ал.1 от ЗУО относно моторните превозни средства (МПС) се зачитат за изпълнение на целите по същата наредба при тяхното регенериране и/или оползотворяване, като разходите са за сметка на лицата, пускащи на пазара МПС и се предават за оползотворяване на лица, извършващи дейности по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ, които притежават съответния документ по чл.35 от ЗУО.

3. Задължения на лицата, които пускат на пазара гуми

Съгласно Допълнителните разпоредби (ДР) на Наредбата, "лице, което пуска на пазара гуми" е физическо или юридическо лице, което е производител и/или вносител, и/или лице, което въвежда на територията на страната от територията на друга държава – членка на ЕС, включително чрез средства за продажба от разстояние и в съответствие с чл.48, ал.1 от Закона за защита на потребителите, и предоставя гуми на друго лице срещу заплащане или безплатно и/или ги използва като част от търговска, производствена или професионална дейност, с цел продуктите да бъдат разпространени или използвани на територията на Република България.

Лицата, които пускат на пазара гуми, отговарят за събирането, съхраняването, транспортирането, оползотворяването или обезвреждането на ИУГ, като оползотворяването се извършва по един от следните методи:

- чрез регенериране;
- чрез рециклиране;
- чрез влагането им като материал в строителството, включително влагането на цели и нарязани ИУГ като материал в строителството на депа;
- чрез изгаряне с оползотворяване на енергията.

Лицата, пускащи на пазара гуми, отговарят за постигането на следните цели:

- не по-малко от 65 на сто от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година да бъдат оползотворени;
- не по-малко от 50 на сто от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година да бъдат регенериране и/или рециклирани. Въведените цели по рециклиране и регенериране на ИУГ се постигат поетапно до 2020 г и влизат в сила от 01 януари 2013г.

II. ПРЕГЛЕД НА СИТУАЦИЯТА В СТРАНАТА

В брой 73 на Държавен вестник от 25 септември 2012 г. е публикувано Постановление на Министерски съвет № 221 от 14 септември 2012 г. с което се приема Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми и се отменя старата Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, приета с ПМС № 183 от 20.08.2010г. (Обн. ДВ. бр. 69 от 3 Септември 2010г., изм. ДВ. бр. 29 от 8 Април 2011г.)

Новата наредба влиза в сила от 25.09.2012г. и в нея са взети предвид изискванията на новата Рамкова директива 2008/98/ЕС за отпадъците, които са въведени в новия Закон за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г). С оглед насърчаване на материалното оползотворяване на

излезлите от употреба гуми в съответствие с йерархията за управление на отпадъците, регламентирана в Рамковата директива за отпадъците и ЗУО, са въведени цели по рециклиране и регенериране на ИУГ, които се постигат поетапно до 2020 г и влизат в сила от 01 януари 2013г.

С Наредбата се въвежда задължение за събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ както на дистрибуторите, така и на лицата, извършващи продажби на крайните потребители, в случаите, когато лицата, които пускат на пазара гуми не могат да бъдат идентифицирани. По този начин се избягва възможността да се създаде липса на отговорност, при наличие на пуснати на пазара гуми.

Съгласно новият Закон за управление на отпадъците на организациите по оползотворяване на ИУГ се дава възможност да изпълняват целите по оползотворяване самостоятелно, при наличие на съответния разрешителен документ за дейности с отпадъци. За да бъдат изпълнявани целите заложи в Наредбата, се въвеждат допълнителни изисквания към програмите на ООп, включващи прогноза за количествата гуми, пускани на пазара от членове на организацията, както и предварителен разчет на количествата събрани ИУГ по източници на събиране, осигуряващи изпълнението на посочените цели.

Лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално, пускат гуми на територията на цялата страна, поради което за тях възниква задължението да събират и оползотворяват излезлите от употреба гуми, получени в резултат на тяхната дейност от територията на страната. Въвеждат се нови изисквания към програмите им:

- разработване на мерки за обратно приемане на ИУГ, образувани в резултат на употребата на пуснатите от тях на пазара гуми при мястото на продажбата, в т.ч. пълен списък на местата, в които могат да бъдат върнати ИУГ и информация за териториалния обхват на системата за обратно приемане;

- представяне на пълен списък на дистрибуторите, които участват в системата за събиране и описание на поетите от тях ангажименти;

- подробно описание на избраната система за разделно събиране, включваща събирането на ИУГ от местата на продажба на съответните продукти и последващото транспортиране, третиране, рециклиране и/или оползотворяване, гарантираща изпълнението на целите по оползотворяване.

В Наредбата се въвежда нова глава „Условия и ред за регистрация на лицата, които пускат на пазара гуми”. Всяко лице, което пуска на пазара гуми, е длъжно да поиска да бъде вписано в регистъра, като заяви подлежащите на вписване данни. Регистърът се води и поддържа в електронен вид от Изпълнителната агенция по околна среда, като справка за него може да се направи на интернет страницата на ИАОС.

Въвеждат се нови изисквания по отношение на одита на организациите по оползотворяване на излезли от употреба гуми и лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално, в т.ч. изпълнението, съответно неизпълнението на условията към разрешението и програмата на организацията по оползотворяване и на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално.

Съгласно разпоредбите на ЗУО се създава условие за . безусловна и неотменяема банкова гаранция за гарантиране постигането на целите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на масово разпространени отпадъци, за създаване на система за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на МРО и обхващане на населението в нея, която е част от документацията за издаване на разрешение на организация по оползотворяване и за индивидуално изпълнение на задълженията.

1. Организации по оползотворяване и лица, изпълняващи задълженията си индивидуално

Наредбата изцяло е базирана на основните принципи на ЕС – „замърсителя плаща” и „отговорност на производителя”. Така лицата, пускачи на пазара гуми са изцяло отговорни за направените разходи за разделното събиране, предварителното третиране, оползотворяването и/или обезвреждането на излезлите от употреба гуми.

Лицата, които пускат на пазара гуми, изпълняват задълженията си индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване. По смисъла на ДР, "организация по оползотворяване" е юридическо лице, регистрирано по Търговския закон или съгласно националното му законодателство, което не разпределя печалба и което управлява и/или самостоятелно извършва дейностите по събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на ИУГ.

През отчетната 2012г. разрешение от Министерството на околната среда и водите (МОСВ) за извършване на дейност са имали пет организации за оползотворяване на ИУГ:

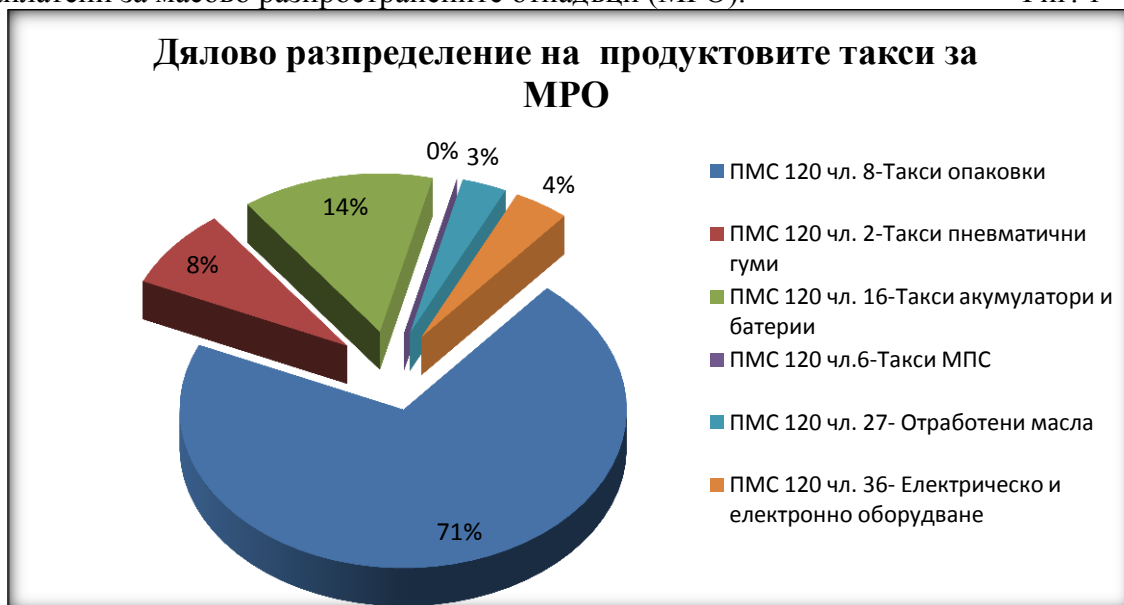
1. „Норд Авторециклинг” АД
2. „Екомедиана - 2010” АД
3. „Гумирек” ЕАД
4. „Трансинс Авторециклиращ Консорциум” АД
5. „Екогуми” АД

Две са фирмите, които имат утвърдени програми за индивидуално изпълнение на задълженията си по Наредбата:

1. „Омнифак” ООД
2. „Ванина Експорт” АД

Лицата, които не изпълняват задълженията си индивидуално и не членуват в ООп, заплащат продуктова такса в Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), като събраните средства се изразходват за дейности свързани с управление на ИУГ, както и за финансиране на екологични проекти в съответствие с Правилника за устройството и дейността на ПУДООС.

Общите приходи постъпили в ПУДООС по ЗУО през 2012г. се равняват на 2416404лв. На Фиг. 1 се представя дяловото разпределение на продуктовете такси, заплатени за масово разпространените отпадъци (МРО). Фиг. 1

Източник: ПУДООС

Събраната сума от заплатени такси за гуми през 2012г. възлиза на 198244 лв.

Съгласно Наредбата за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (приета с ПМС № 120 от 30.05.2008 г., изм. ДВ. бр.29 от 8 Април 2011г.), размерът на продуктовата такса за гуми се определя по формулата:

$$P = T \times E,$$

където:

P е размерът на дължимата продуктова такса;

T - количеството гуми в кг;

E - единичният размер на таксата в лв./кг.

Единичният размер на таксата (E) се определя в зависимост от теглото на един брой гума спрямо вида на гумата – до 20 кг или над 20 кг единично тегло, както и от това дали гумите са нови, регенерирани или втора употреба. Поради тези различия в размера на единичната такса не може да се даде информация за количествата пуснати на пазара гуми от лицата заплатили в ПУДООС спрямо заплатените такси.

На Фиг. 2 е показано разпределението на заплатените продуктови такси за гуми в ПУДООС по тримесечия за 2012г.

Фиг. 2

Източник: ПУДООС

2. Предприети мерки и действия от организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално

Съгласно чл. 38 от Наредбата, ежегодно до 31 март лицата, които пускат на пазара гуми, изпълняващи задълженията си индивидуално, и организациите по оползотворяване на ИУГ представят на изпълнителния директор на ИАОС информация за предходната година за:

◇ Предприетите мерки за организиране на събирането и оползотворяването на ИУГ:

- сключване на договори с големи сервиси, места за продажба, извършващи смяна на гуми, големи генератори на ИУГ, индустриални предприятия, получаване директно от населението;
- сключване на договори с общини за организиране на събиране на ИУГ на тяхна територия, временно съхранение и предаване за оползотворяване.

◇ Мерките, които са били взети в случай на временно прекъсване на събирането или намаляване количеството на събраните ИУГ и тяхното последващо третиране:

- въвеждане в действие на софтуерна система за следене на количествата пуснати на пазара гуми, събраните и оползотворени ИУГ;
- проучване на възможности за износ на ИУГ за оползотворяване извън страната в случай на недостиг на преработвателен капацитет в страната;
- сключени договори с повече от една фирма, оползотворяваща ИУГ;
- залагане на резервен процент на оползотворяване на количествата събрани ИУГ във вътрешнофирмената политика с цел компенсирание в случай на неблагоприятен пазар;
- залагане на резервен фонд, който да бъде използван в случай на икономическа криза и повишаване на цените.

◇ Предприетите действия за информиране и привличане на потребителите в прилаганата система за събирането на ИУГ, включително проведените информационни кампании:

- реклама – рекламна кампания в интернет, медии, общини; отпечатване на рекламно – информационни материали;
- изграждане и поддържане на интернет сайт съдържащ информация за дейността, законодателната рамка, списък на общините, с които е сключен договор, местата за събиране на ИУГ, обратна връзка, новини;
- отпечатване на рекламно – информационни материали – брошури, рекламни папки и др.;
- проведени информационни кампании за екологосъобразно управление на ИУГ сред населението и общините;
- организиране на обучения и семинари, раздаване на информационни материали на населението и сред учебните заведения;
- преки срещи с клиенти по въпроси, свързани с ИУГ;
- сътрудничество с организации по оползотворяване на други видове масово разпространени отпадъци с цел изграждане на цялостна екологична представа у подрастващите и потребителите по отношение оползотворяването на видовете отпадъци и опазването на околната среда.

III. КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАРЕДБАТА

1. Пуснати на пазара гуми

Съгласно ДР на Наредбата, "пускане на пазара на гуми" е първото предоставяне на гуми на разположение на друго лице срещу заплащане или безплатно като част от търговска или професионална дейност с цел продуктът да бъде разпространен на територията на Република България и/или използван като част от търговска, производствена или професионална дейност.

Лицата, които пускат на пазара на Република България гуми, които заплащат продуктова такса за гуми в ПУДООС, лицата изпълняващи задълженията си индивидуално и организациите по оползотворяване за всеки един от техните членове предоставят информация на изпълнителния директор на ИАОС за количествата гуми пуснати на пазара и/или изнесени извън територията на ЕС и/или изпратени от територията на Република България към друга държава - членка на ЕС. В 10-дневен срок от получаването им, данните се обобщават и предоставят на публичен достъп на интернет страницата на ИАОС. Информацията се актуализира на всеки три месеца съгласно сроковете в Наредбата.

Табл.1 Количества пуснати на пазара гуми за 2012г.

Справка за количествата пуснати на пазара гуми *	
Период	Количество, тон
01.01.-31.03.	5598.649
01.04.-30.06.	5323.454
01.07.-30.09.	8361.575
01.10.-31.12.	7307.990
01.01.-31.12.	26591.668

Източник: ИАОС

В Табл.1 са представени количествата на пуснатите на пазара гуми през 2012г. по периоди, като данните са обобщени на база информация получена от организациите по оползотворяване, лицата изпълняващи задълженията си индивидуално и лицата, които заплащат продуктова такса в ПУДООС, предоставили справка съгласно чл. 33 от Наредбата.

Съгласно чл.34 от Наредбата, в случай на необходимост от коригиране на информацията за пуснатите на пазара гуми, в ИАОС се подава обобщена справка за цялата година. Данните се коригират и предоставят на публичен достъп на интернет страницата на ИАОС, като количествата са окончателни и не подлежат на корекция.

В резултат на получените корекции, в табл. 2 са предоставени окончателните количества за пуснатите на пазара гуми за 2012г.

Табл. 2 Окончателна справка за пуснатите на пазара гуми

Окончателна справка за количествата пуснати на пазара гуми за 2012г.	
Период	Количество, тон
01.01.-31.12.	26287.469 т.

Източник: ИАОС

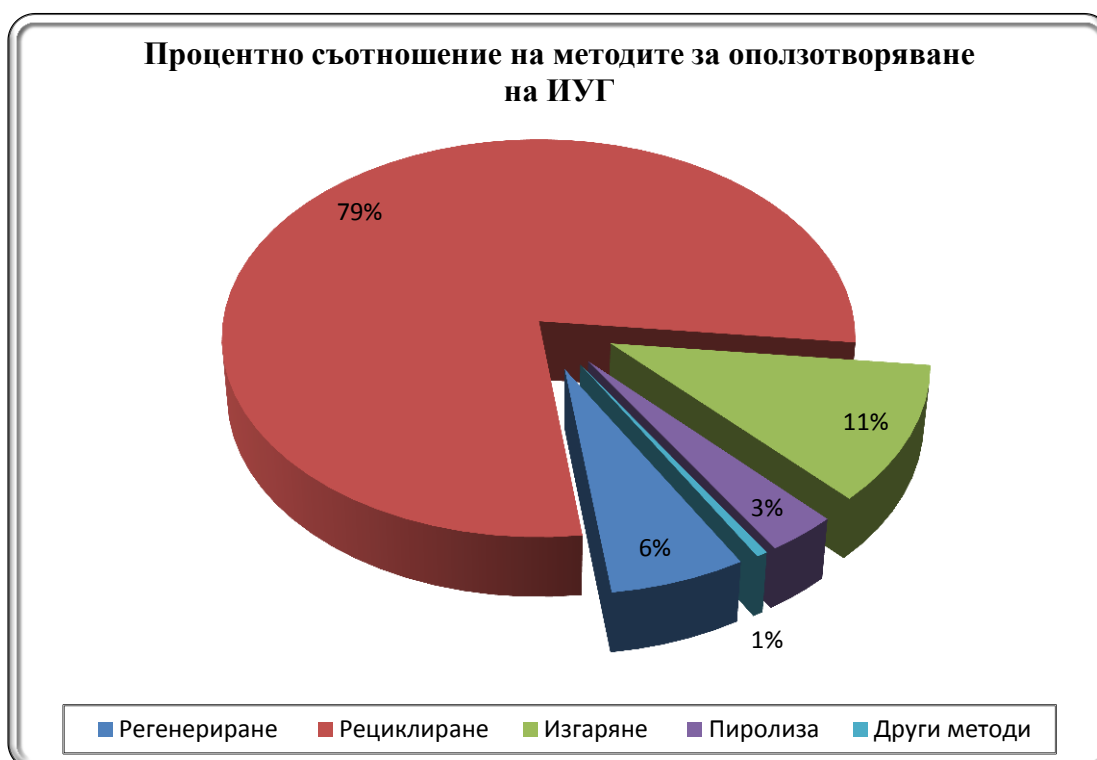
2. Оползотворени ИУГ

През отчетната 2012г. лицата, пускащи на пазара гуми, отговарят за оползотворяването на не по-малко от 65 на сто от количеството (в тонове) гуми, пуснати от тях на пазара на Република България.

Съгласно информацията получена от одиторските доклади по Наредбата лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално и ООп са постигнали цел по оползотворяване на ИУГ в размер на 68.89%

На Фиг.3 е изобразено процентното съотношение на методите, чрез които са оползотворени ИУГ. Най – голям е дялът на ИУГ, оползотворени чрез рециклиране – 79%, 6% – чрез регенериране , 11% са оползотворени чрез изгаряне с оползотворяване на енергията в циментовите заводи, 3% са оползотворени в пиролизни инсталации и 1% е дялът на другите методи за оползотворяване

Фиг.3

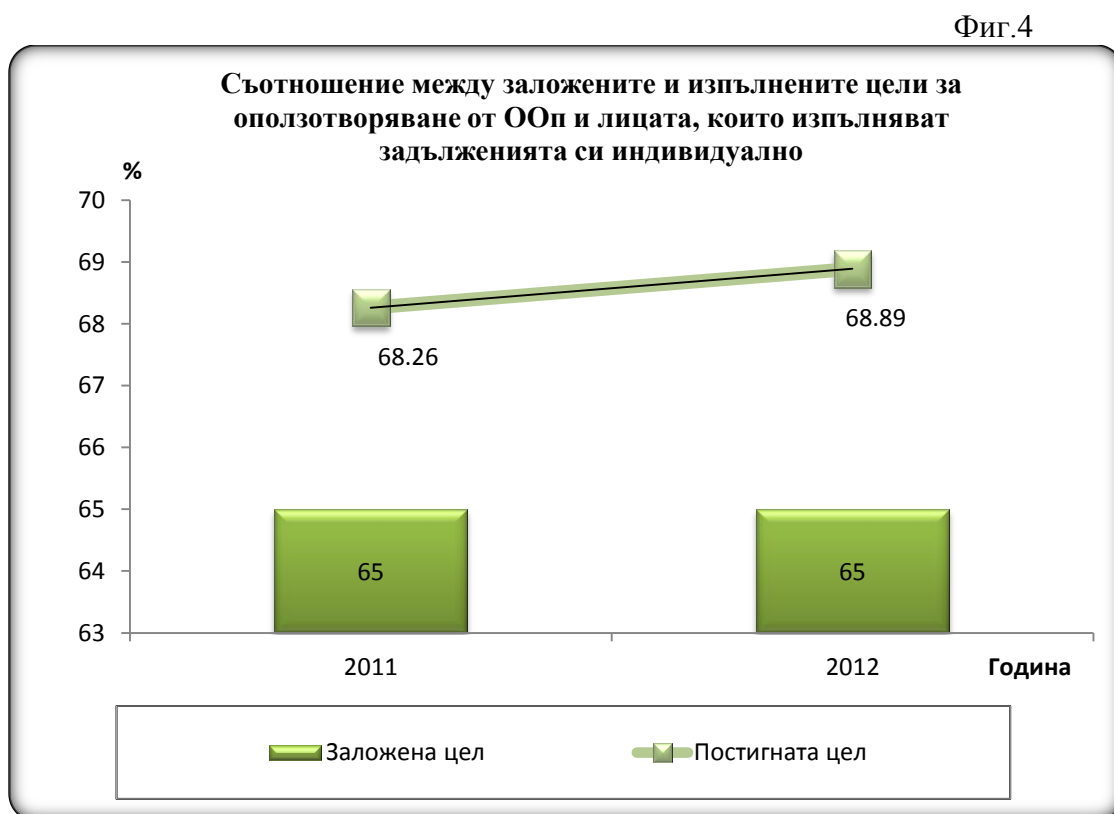

Източник: МОСВ

3. Изпълнение на целите по оползотворяване на ИУГ

Съгласно Заповед № РД – 425 / 13.05.2013г. всички лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, както и всички ООп са доказали изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ИУГ и са постигнали заложените в Наредбата цели, поради което не следва да заплащат продуктова такса за гуми.

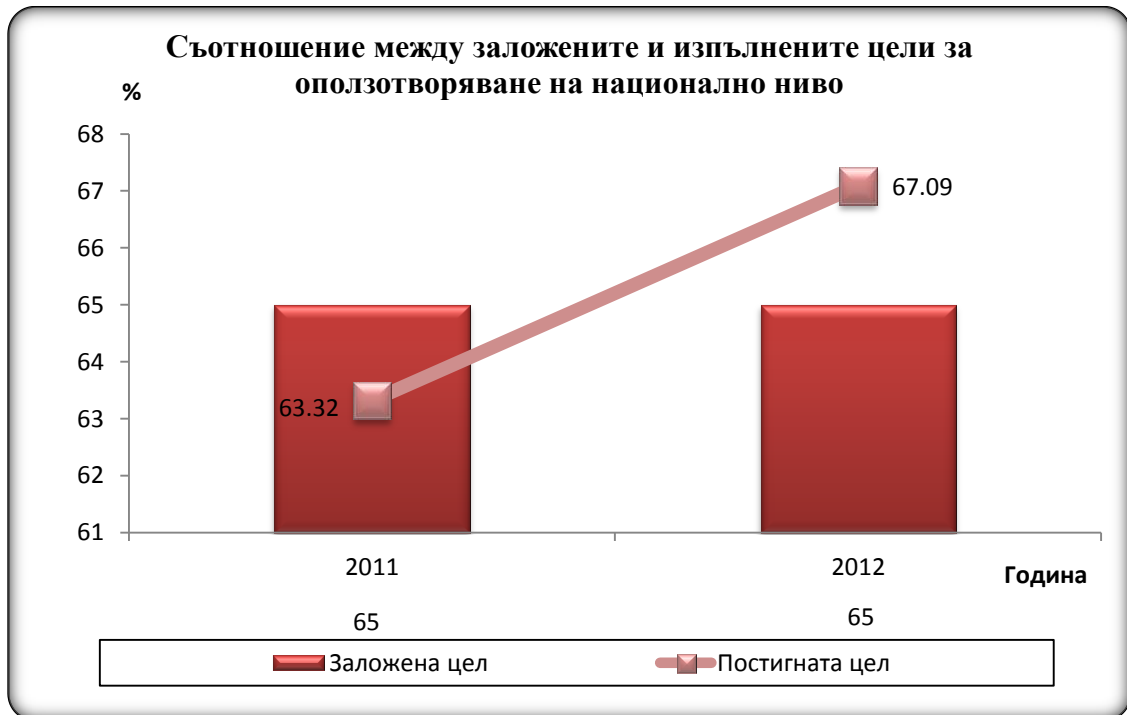
Фиг. 4 изобразява съотношението между заложените и изпълнените цели за оползотворяване на ИУГ от ООп и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално за 2-годишния период от влизане в сила на нормативен акт за управление отпадъците от излезли от употреба гуми.

На Фиг. 5 е представено съотношението на заложените и изпълнените цели на национално ниво. Постигната на национално ниво цел за оползотворяване на ИУГ е 67.09% при нормативно заложена цел 65%, като бележи ръст спрямо предходната година.

За 2012г. националната цел е преизчислена на база информацията за оползотворените ИУГ от одиторските доклади.

Фиг. 5

Източник: ИАОС

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От събраната и обработена информация за 2012г. могат да се направят следните заключения:

1. На територията на страната има пет действащи организации по оползотворяване на ИУГ.
2. На територията на страната има две фирми с утвърдени програми за индивидуално изпълнение на целите по Наредбата.
3. Всички лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, както и всички ООп са доказали изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ИУГ и са постигнали заложените в Наредбата цели.
4. Постигнатата цел по оползотворяване на национално ниво е 67.09%.